

Dějiny jako plastelína a kladivo

Průběh a gradace volební kampaně je dokladem ne příliš překvapivé skutečnosti, že vyrovnávání se s vlastní minulostí je procesem nekončícím a stále potřebným.

Pokud si mnozí mysleli, že po bez mála dvaceti pěti letech od pádu komunismu bude česká společnost na dobré cestě, tabuizovaná témata moderních dějin budou otevírána, široce diskutována, historici či učitelé dějepisu se jim budou intenzivně věnovat a přispívat tak ke kultivaci obecného historického povědomí, způsob zacházení s dějinnými fakty v posledních dnech nás přesvědčil o opaku.

Místo seriózní debaty o traumatických momentech našich národních dějin, jsme sledovali jejich účelové přerukování, dezinterpretaci v duchu schematického nacionalismu a černobílé nahlížení složitých vztahů a souvislostí. Nebylo to poprvé v naší minulosti, kdy se s vybranými dějinnými událostmi či fenomény zacházelo jako s plastelínou – kde něco chybí, je možné to přilepit, kde přebývá, zase odervat, ve výsledku dějiny tvarovat do žádoucí formy. Zde nemůžeme nezpomenout na přikrášlování národní historie, záměrnou mystifikaci a falzifikaci v dobách národního „probuzení“ nebo na propagandisticky retušované výklady protektorátních či komunistických učebnic dějepisu.

Svérázná interpretace dějinných událostí se bohužel znovu stala nástrojem politického boje, úderným kladivem, kterým je možno zatlouci protivníka do země. Místo argumentů a hlubšího zamyšlení, apel na národní mindráky všeho možného druhu, na zažrané stereotypy, sice dávno odhalené a pojmenované, ale stále slušně zabírající u podstatné části veřejnosti.

Nabízí se otázka, proč tomu tak je a zda je možno z těchto bludných kruhů konečně někdy vykročit. Jako členové občanského sdružení, které se věnuje popularizaci a výuce moderních dějin a provozuje internetový portál www.moderni-dejiny.cz si myslíme, že zásadní význam v tomto úsilí mají školy, které mohou vychovat mladou generaci bez předsudků.

Vyzýváme proto seriózní média, publicisty a historiky, aby pomohli otevřít celospolečenskou debatu a usilovali o to, aby kontroverzní události našich dějin přestaly být zneužívány a nepřipustně zjednodušovány. Zejména však apelujeme na učitele, ale také na neziskové organizace, aby svými aktivitami na poli vzdělávání vybízeli ke kritickému přístupu k faktům, přemýšlení nad historií, udržování historické paměti, odmítání „tlustých čar“ za minulostí či pojmenování tragických chyb a omylů v našich dějinách. V kontextu posledních dnů je velmi žádoucí podpora aktivit v oblasti zvyšování historického povědomí společnosti, školní výuky moderních dějin, vzdělávání nejen mladých ale také jejich učitelů. Máme za to, že jedině touto cestou máme možnost být v budoucnu hrdými, zdravě sebevědomými a nezakomplexovanými občany této země a členy civilizovaného společenství, kteří nemají potřebu o své minulosti lhát.

Petr Pánek, Jiří Sovadina a Petr Šimíček
Občanské sdružení PANT

DALŠÍ INFORMACE

Petr Pánek

tel.: +420 602 764 931

e-mail: petr.panek@pant.cz

www.pant.cz, www.moderni-dejiny.cz